

Algemene Ledententoonstelling 2023 in Utrecht

Schaduwplanten - algemene kenmerken

- vaak grote, zachte bladeren, meestal zonder dichte beharing. Deze suikerfabrieken moeten zo veel mogelijk licht opvangen. Weinig wind en felle zon maakt dat de bladeren niet zo snel beschadigen door de wind en uitdroging of verbranding door de zon ook wel meevallen;
- In tropisch bos vind je in de bladeren van de ondergroei vaak nog meer aanpassingen zoals een rode onderkant van het blad (reflecteert het rode licht dat door het bladweefsel valt, waardoor het nog een keer langs de bladgroenkorrels komt), “venstertjes” (lichte vlekken) in het blad waardoor meer licht dieper in het bladweefsel kan dringen (Pilea soorten);
- Bij sommige soorten in loofbos zie je het verschijnsel dat het jonge, tere blad dat net uitloopt rood gekleurd is: dit is een bescherming tegen de felle zon die dan de bosbodem nog bereikt. Als er meer blad aan de bomen komt of de bladeren zelf wat steviger zijn, verkleuren de bladeren groen (bv Epimedium soorten);
- bloemen hoeven niet fel gekleurd of anderszins opvallend te zijn; bestuiving gebeurt hier vaak niet door bijen en vlinders, maar door allerlei mugjes, kevertjes en fruitvliegjes. Een uitzondering is de uitbundige bloei van de vroege voorjaarsbloeiers in het loofbos (denk aan stinzenplanten als krokus, helmbloem maar ook speenkruid); hier zijn vaak bijen in het spel, of vanwege de nog lagere temperaturen hommels;
- Voor zaadverspreiding zie je vaak dat bosrandplanten en lianen die boven de kroonlaag uitsteken nog gebruik maken van de wind om de zaden te transporteren;
- Kruidachtige planten in het bos hebben vaak een mierenbroodje aan de zaden zodat mieren de zaden verslepen (helmbloem, krokus, etc) of van die lekkere haakjes waarmee de zaden of vruchten meeliften in de pels van dieren (klis, kleeftkruid, nagelkruid, heksenkruid).

In de Botanische tuin Utrecht vind je veel schaduwplanten op de turftrassen in de rotstuin (2), als onderbegroeiing in de bamboetuin (9) en in de onderbegroeiing in de tropische kassen (4). Plantenfamilies die sterk vertegenwoordigd zijn: Araceae (Arisaema, Arum, Philodendron, Anthurium), kruidachtige Berberidaceae (Epimedium, Podophyllum), Melanthyaceae (Paris, Trillium), Maranthaceae (Marantha, Calathea), stinzenplanten en veel varenssoorten.

Alle soorten en families uit de tekst op een rijtje:

- Pilea soorten
- Epimedium soorten
- Stinzenplanten als krokus, helmbloem maar ook speenkruid
- Clematis
- Vogelkers

- Klis, kleeftkruid, nagelkruid, heksenkruid
- Araceae (Arisaema, Arum, Philodendron, Anthurium)
- kruidachtige Berberidaceae (Epimedium, Podophyllum)
- Melanthiaceae (Paris, Trillium)
- Maranthaceae (Marantha, Calathea)
- Veel varensoorten

De lijst met soorten is alles behalve compleet!

LET OP: De Botanische tuin hecht grote waarde aan soortechtheid. Voor deze tentoonstelling dus geen cultivars (Variëteiten), geen soorten dus met een toevoeging tussen '...'. Op naambordjes in winkels en kwekers wordt de soortnaam nog wel eens weggelaten en staat alleen geslachtsnaam en Variëteit vermeld (zonder '...').

Met dank aan Gerard voor de informatie over deze plantengroep.

